

POLITIKKUR

Pensjonistar fáa eina nýggja skipan, men skilnaðurin verður 1. januar 2020. Tey sum gerast og eru pensjonistar áðrenn fáa eina skipan - tey sum verða pensjonistar aftaná fáa eina aðra skipan

Næsta politiska stórmál; Nýskipan av pensjónini

Pensjónsnýskipanin er næsta politiska stórmál, sum hendan samgongan hevur sett sær fyri at loysa – nú saman við Sjálvstýri

Árni Gregersen

Eljustríðið um nýskipan av fiskivinnuni eru fyribils endað og lógin er samtykt, men hendan samgongan hevur sett sær fyri at loysa onnur stórmál.

Fyrst á breddanum er ein pensjónsnýskipan, sum partvís er lögð fyrri tingið og kemur til viðgerðar, tá ið Løgtingið kemur saman aftur eftir jólafrítíðina.

Arbeitt hevur verið í mong ár í einum pensjónsbólki, men har eydnaðist ikki at finna semju millum allar flokkar. Tí eru tað samgonguflokkarnir Javnaðarflokkurin, Tjóðveldi, og Framsókn, sum hava lagt uppskotið fram saman við Sjálvstýri.

Flokkarnir samdust um trý høvuðspunkt, sum eru grundarlag undir nýggju skipanini:

1. Tryggja hægri pensjón til pensjónistar við lágari og miðal inntøku

2. Gera tað meira lønandi at arbeiða eftir pensjónsaldu

3. Styrkja fíggjarliga haldførið og framtíðartryggja velferðarsamfelagið

Tey ásanna, at verandi skipan er stirvin og ótíðarhóskandi og tekur ov lítið atlit til umstøðurnar hjá einstaka pensjónistinum. Eftir ætlan skal nýggja skipanin geva tí einstaka fleiri valmøguleikar.

Tey halda eisini, at reglurnar fyri mótrokning í galdandi skipan mugu sigast at vera óhepnar. Mótroknað verður ov harðliga og í ov lítlum parti av samlaðu almennu pensjónini. Mælt verður tí til varligari mótrokning, og at mótroknað verður í størri parti av pensjónini.

Tó verður ikki mælt til, at mótroknað verður í Samhaldsfasta.

Ein avgerandi lutur í at nbeyðugt er við nýggjari skipan er, at tað gerst alt

truplari at varðveita gomlu skipanina. Alt bendir á, at aldursmansetingin av okkum borgarum fer at seta størri krøv til haldføri í búskapinum, so her má okkurt gerast.

Hetta er eisini ein fyrirtreyt fyri at tryggja, at tað almenna frameftir hevur ráð til at veita tær tænastr, ið eru neyðugar, eitt nú innan heilsuverkið og eldraðkið.

Soleiðis verður pensjónin

Við uppskoinum um nýggja pensjón verður eisini gjørd ein roynd at fáa alt eitt sindur einfaldari, sjálvt um eftirlønir ofta eru fløkt mál.

Nýggja almenna pensjónin verður samansett av einari grundupphædd og viðbót. Tíl dømis verður tað, sum pensjonistar í dag kenna sum brennistuðul lagt sman við viðbótini, so tey sum fara at fáa pensjón eftir nýggju skipanini fáa ikki ein serstakan brennistuðul.

Hendan samgongan lækkaði grundupphæddina í fólkapensjónini, men nú siga tey, at hon ikki fer at lækka meira. Í lötuni er hon 2733 krónur fyri stök um mánaðin og 3589 fyri hjún. Hendan upphæddin er skattafrí.

Kortini verður tó mótroknað fyri tað sum tjent verður omanfyri 30.000 krónur árliga.

Ein onnur broyting verður, at inntøkugrundarlagið fyri mótrokning hjá giftum, har bæði eru pensjónistar, verður einans persónliga inntøkan hjá tí einstaka. Inntøka hjá hjúnafelaga verður ikki roknað uppí.

Tað vil siga, at mótrokning millum hjún verður strikað í nýggju skipanini. Mótrokningin av viðbótunum lækkar úr 60 prosentum niður í 40 prosent.

Mótrokningin

Ein stórir partur av eini almennari eftirløn verður stýrd av mótrokningum.

Í uppskotinum til nýggja pensjónsskipan verður inntøkugrundarlagið fyri mótrokning samansett av skatskyldugu inntøkunu og inntøku frá kapitalvinningi, meðan inntøka frá Samhaldsfasta og sosialar pensjónum ikki verða taldar við.

Í álitinum um eftirlønarlógina, sum kom í gildi 1. januar 2014, stendur millum annað:

“Tá ið samansparingin til eftirløn veksur, gerst eftirløn sum frálíður so mikið stór, at stórum parti av fólknum fer ikki at tørva fulla fólkapensjón.

At tørvurin á fólkapensjón lutfalsliga fer at minka hevur við sær, at tað almenna frameftir verður betur ført fyri at røkja vælferðartænastr til eldri sum t.d. heimarøkt, ellisheim og sjúkrarøkt.

Gjørt verður tó vart við, at hetta lógaruppskotið einasamt ikki hevur nakra sparing við sær í almanna-

pensjónum. Orsøkin er tann, at verandi lóggáva ikki gevur móguleika fyri at mótrokna útgjöld eftir hesari lóg í almannapensjónum (sama ger seg galdandi fyri útgjöld sambært verandi rentu-tryggingarlóg, sum eru inn- goldin eftir 1. januar 2012).

Í hesum sambandi verður neyðugt at broyta reglurnar um mótrokning o.a. Hetta arbeiðið er í gongd og er at meta sum seinni partur av pensjónsnýskipanini, har hetta uppskotið er at meta sum fyrri partur.”

Hesin parturim av pensjónsnýskipanini verður settur í verk frá 2020.

Mælt verður tí til, at lutaeftirløn og lívrenta, ið eru uppspærd eftir 1. januar 2012 og verða útgjöldin við pensjónsaldur, verða lögð afturat galdandi inntøkugrundarlag hjá teimum, sum gerast pensjónistar frá og við 1. januar 2020.

Pensjónsaldurin